

Առաջը Աթոռոց միաբան Յակոբ սրբազնան աղքեալիուկոպուսն , խնդրանք Բաղիչը հովիւ Արժ . Ամսիրէ վարդապետի Ամսիկոնեան , առաջ է մաս նաւոր վարդապետութեան , ասրկաւագութեան և գլուխութեան աստիճաններ քանի մի եկեղեցական սպասաւորաց : Արժ . Ամսիրէ վարդապետի այս առթիւ գրած երկու խնդրագիրն առ Դեր , Յակոբ աղքեալիուկոպուսն և գոհունակութեան մի գրութիւնն առ Ամեն . Արբազն Պատրիարքն Աթոռաց , արժան կը համարինք հրատարակել ի գիտութիւն ազգայնոց :

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ ՍՐԱԾԵԱՆ ՀԱՅՐ
ՍԱԿՈԲ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Յաշակերտաց մերոց Պարգիս գըպիր մահտեսի Ասուուածատութեան սիրավառ միրս օւնենալով կուսակրոնութեան գերաշխարհիկ սուրբ եկենաց , աղերսելով աղերսէ զմեղ միջնորդ հանդիսանալ առաջի Արքայելագործ Արբազնութեան ձերում , զի հաճեսչիք ըստ Արքելական ձերում ցնորհի և իշխանութեան ձեռնադրել զինքն յատիճան Աւագ սարկաւագութեան :

Անք նուաստքս ևս որ զՊարգիս գպիրիս զվարուց և զբարուց համեստութիւն , զոգուց հեղութիւն և ըզ խոնարհութիւն , զսէր հմտանալոց Աստուածային սուրբ գրոց , և զաշխարհուաց ընթացն ի փորձոց գիտեալ գիտումք , ի թափանաձանաց սորին լուտիվիք վիշյել արժանաւորութեան ինցն Աստիճան :

Վասնորոյ և խնդրեմք ի Արբազնութենէ ձերմէք զի առ ի նուռլ զպետը եկեղեցւոց ըստ ցանկութեան և վիշյութեան անձին իւրոյ և մեր ի վայիւ ի Տաճարի սուրբ Աթոռոց վանից յօժարեալիք կոչել լըւ-

նա ի վեց Աստիճան դպրութեան այն է յաւագ սարկաւագութիւն , որով պաշտօնիւ ուխտեալ է սպասաւորել սուրբ Եկեղեցւոց Աստուածոյ ուր և մեք գտանիցիմք :

Այսու չնորհագերութեամբ հայր սրբազնան , ըսուք և յաւելուք զփառս սուրբ եկեղեցւոց և զմեղ ընդ նմանորհապարտ կայսռացներ առաջի ամենապատռական սուրբ Աթոռոց Առաքելական և ձերում հեղահոգի առաքելաշա իդ Արբազնութեան , զոր մավրեմք Տէր միշտ ողջ և փառաւոր պահեսցէ ի հաստատութիւն և ի պարծանան Արքելական սուրբ եկեղեցւոց Հայաստանեայց :

Գերապատիւ սրբազնութեան ձերում խնարհ ծառայք .

Ն . Հայել Բաղդայ Վանական ինդրավարդ վահին Մաքրի Արքային կամ Ն . Եւել Վ . Պալաման :
1868 Դեկտեմբեր 1 ի նու Ս . Արքունու :

Առ Գերապատիւ Տ . Յակոբ Արբազնան
Արք Եպիսկոպոս Ս . Հայր :

Արդիացեան մեր և ձեռնաստուն Եղիշէ չնորհագեց վարդապետ Պագլունի և աշակերտեալն արքայութեան Երկնից , որ զձեռնագրութիւն վարդապետութեան չնորհի և աստիճանի յամին 1865 ի Օքարպիա Եպիսկոպոս ի ինասիկն գիտէ Տարոնոյ սուրբ Կարապետի վանաց ընկալաւ ի սուրբ Յովհաննեսու վանն Աշք՝ որ ի Տորոս Երին , ցարդ գեռ ըունի զիշխանութիւն մասնաւոր վարդապետութեան Եքարոզել զբանն կենաց հօաին Աստուածութիւն ձեր որ առաքելաբար ընթանաց ընդ քաղաքս Հայաստանի և հեղահոգի ընթացիք պիտոս ամենեցունցոց գրաւել առ Առաքելական սուրբ Աթոռոն և յաւելու զփառս Ա . Պահակալին և համայն

ուլիոսին սրբոց Յակոբեանց, համարձակեցուքանէ զնուաստութիւն մեր խնդրել ՚ի շնորհաբառն սրբավնութենէ ձերմէ վլչլիչէ վարդապետ կոչել ՚ի պատիւ և յիշանութիւն չըրս առփիճանի և գաւազանի մասնաւոր վարդապետութեան եւս, առ ՚ի գործակից լինիլ ընդ մեզ վարդապետութեան բանին կենաց, մը խիթաբել զժողովուրդս չըրեսին եկեղեցեաց քաղաքիս:

Եշլիչ վարդապետ ոչ սակաւ հըմուտ է վարդապետութեան սուրբ գրոց, և Կօժմար յուսուցանել և խրցանել զժողովուրդ Տեղան. վասն որոյ և արքանի է հանդիպիլ շնորհաց ձեռնադրութեան ձերում:

Այսու շնորհաբերութեամբ ձերով գիտասնիբ զի առաւել շնորհապարտ կացուցանէք զմեղ առաջի սուրբ Ուխտիդ առաբելական և ձերում առաքինակինցաղ սրբավնութեան զոր մաղթեմբ Տէր ընդ երկայն առուրս պահեացէ ՚ի պարծանո Առաբելական սուրբ Աթուայն Հայոց և համօրէն Ազգիս:

՚Իերապատիւ Արքավնութեան ձերում խոնարհ ծառայ.

Ի 1868. Դէկտ. 6. Հունի Ապէնիոր Մամբէն
Ի Հայութապարտ Հայոց Վ. Մամինէն:
Բարեւ Խոսք:

ԱՌԱ.ԲՆԵԼԱՊԱՏԻ Ս. ՀԱՅՐ

Գահակաչ Պատրիարք Ս. Յակոբեանց
Առաքելական Աթուայն Երաւանդէմի:

՚ անօրէնսութենէ Առաբելական
սուրբ ուխտիդ Տիգրանակերոցի ՚Իեր.
Յակոբ Ս. Ըբք Եպիսկոպոս այցելա.
բար շրջեալ ՚ի գաւառս Հայաստան.
Եաց և հասեալ առ մեզ ՚ի վիճակս
Սալուարոյ, առաբելական ձրի շնորհօք
Աթուր Հոգացն զուարձացոց զսուն.

Եկեղեցւոյն Կյոտուծոյ, վասն ոյր փութամիք զնորհակալիս մեր և Առաքողի Այցելուիդ մատուցանել:

Շնորհակալ եմք, զի ՚ի ձեռնասուն շատկերուց մերոց զլչլիչէ արեղայ Պալունի կոչեաց ՚ի չըրս աստիճան մասնաւոր վարդապետութեան, զլարգիս դպիր Ա. Կյոտուածատուրեան ՚ի վեց աստիճան Աւագ սարկաւագութեան, փամելով զանունն ՚ի Կորին սարկաւագ, զվարթասուն մասնիկի ՚ի չըրս աստիճան գպրութեան, և զհարիւր հասոր եւս գրեանս և տետր շնորհեաց գպրոցաց և ընթերցարանաց քաղաքիս և գիւղօրէից վիճակիս . և առանձին առանձին այցելութեամբ զամենեան զառաս քաջալերեաց ՚ի յառաջացինութիւն ասպարիկի ուսման, և ընկալաւ ՚ի վիրջ ՚ի ձեռու մեր նուաստութեան զնորհս քաղաքացւոցս և գիւղացւոցս ՚ի նպաստ պայծառութեան առաքելական Աթուր Աթուոյդ որ փոքր ինչէ, արձանագրեալ ՚ի տումարի Աթուոյդ և վաւերացեալ ՚ի մէնջ սակայն ազումբէ զփոքր շնորհն վիճակիս ՚ի բաւականն համօրիլ Հայոց Աթուր. քանիդ աւուրբ նեղութեան էին ժողովրդոցս . և մեծութիւն շնորհակալութեան մերոց որ վասն հոգեւար պարգեւաց առաբելակերոյ Այցելուին, լուսոցէ զնուազութիւն շնորհաց առաբելակոց ՚ի գանձանակդ Առաբելակիր:

Շնորհէա ժողովրդ եսնս զօրհնութիւն Աթուուածակիս Աթուր վայրացդ, որում մնայ անձկանօք և խոնարհ Հովու Ապանցորոց :

« Յան 1868 Դէկտ. 23 Մամբէն Վ. Մամինէն
Ի Հայութապարտ Հայոց Վ. Ամբողջ Դաշտաւագ: